

ZONDAG 36.

Verklaring van het derde gebod.

In de twee eerste geboden van de eerste Tafel, die in de voorafgaande Zondagen verklaard zijn, is voorgeschreven:

1. Dat de God van Israël alleen voor de ware God gehouden, recht gekend, geëerd en gediend moet worden.

2. Hoe en waarnaar deze dienst van God op wettige wijze zal moeten ingesteld worden. In de twee andere geboden volgt nu, hoe deze godsdienst *uiterlijk* beoefend en uitgevoerd moet worden: a. in het bijzonder, hetgeen voorgeschreven wordt in het derde gebod, dat nu in deze en in de volgende Zondag verklaard wordt. b. In het publiek, hetgeen voorgeschreven wordt in het vierde gebod. De verklaring van het derde gebod komt voornamelijk in deze Zondag aan de orde. Daar echter het wettig eedzweren hiermee geboden wordt, waarvan heden ten dage bepaalde dwalingen, zowel bij de Wederdopers als bij de Rooms en in omloop zijn, zo worden die dwalingen tot waarschuwing ook in het bijzonder in de volgende Zondag weerlegd.

Omdat God dat derde gebod zeer ernstig van ons onderhouden wil hebben, komt nu aan de orde: 1. Het gebod zelf, en 2. Een reden, daarbij gevoegd, waarmee de mensen tot gehoorzaamheid worden opgewekt.

HET DERDE GEBOD.

Ex. 20 : 7, Deut. 5 : 11: „*Gij zult den Naam des HEEREN uws Gods niet ijdelijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijnen Naam ijdelijk gebruikt.*

Vraag 99. Wat wil het derde gebod?

Antwoord. Dat wij niet alleen met vloeken ^{a)} of met valse eed b), maar ook met onnodig zweren c) de Naam van God niet lasteren noch misbruiken, noch ons met ons stilzwijgen en toezien, zulke schrikkelijke zonden deelachtig maken Daarentegen, dat wij de heilige Naam van God anders niet, dan met vreeze en eerbied gebruiken d), opdat Hij van ons recht beleden ^{e)}, aangeroeven f) en in al onze woorden en werken geprezen worde g).

- a) Lev. 24 : 10, enz.
- b) Lev. 19 : 12.
- c) Matth. 5 : 34-37, Jak. 5 : 12.
- d) Jes. 45 : 23.
- e) Matth. 10 : 32v., Rom. 10 : 9v.
- f) 1 Tim. 2 : 8, Ps. 50 : 15.
- g) Rom. 2 : 24, Kol. 3 : 17, vgl. 1 Kor. 10 : 31.

Verklaring van Vraag 99.

Tot zover heeft God in het eerste en tweede gebod het verstand en de harten geschikt naar Zijn waarachtige dienst; daarna onderwijst Hij in dit en in het vierde gebod, hoe wij nu ook de uiterlijke leden en werken daarnaar zullen richten.

Dit derde gebod wordt in de Catechismus met vier vragen uitgelegd, waarvan de (eerste) twee, n.l. de Vragen 99 en 100 in het algemeen handelen over de juiste betekenis van het gebod, en de volgende twee in het bijzonder over het eedzweren handelen, hetgeen een deel is van de gehoorzaamheid aan dit gebod.

De eerste vraag, n.l. Vraag 99, verklaart wat hier verboden en geboden wordt, of: *Hoe dit gebod overtreden of onderhouden wordt.*

De tweede, n.l. Vraag 100, *vermeedert de verklaring van de betekenis van het gebod.* Want het leert, dat de Naam van God niet alleen door ons niet mag misbruikt worden, maar dat wij ook niet mogen stilzwijgen en toezien, wanneer Hij door anderen misbruikt wordt, en dat een ieder, zowel particulieren als Overheden de misbruiken moeten weren, zoals het een ieder volgens zijn beroep betamen zal.

De derde, namelijk Vraag 101, handelt over *het eedzweren.* Ten 1e. wordt daarin geleerd, wanneer het geoorloofd is een eed te zweren, namelijk wanneer zulks in het openbaar bij rechtszaken door de Magistraat, of buiten het gericht van ons geëist wordt, of wanneer in het bijzonder de bevestiging der waarheid en van onze trouw zulks noodzakelijk maakt. Ten 2e, dat het geoorloofd is te zweren, wordt bewezen door twee redenen, die ontleend zijn aan de doeleinden waartoe de eed dient gebruikt te worden, en verder door de getuigenissen der Schrift en door de voorbeelden der heiligen. De vierde en laatste vraag, namelijk Vraag 102, beschrijft *wat een wettige eed is, en onderscheidt die van een onwettige.*

WAT DE WOORDEN van het gebod betreft: Er zijn ook weer twee delen in, het verbod en het gebod.

Het verbod is, dat men de Naam van God niet misbruiken mag, of dat men die niet lichtvaardig gebruiken mag bij allerlei valse, ijdele of lichtvaardige dingen, die tot oneer of althans niet tot eer van God strekken. „Gij zult den Naam des HEEREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken.”

DE NAAM VAN GOD betekent in de Schrift:

1. Alle *eigenschappen* die aan God worden toegeschreven, zoals in Gen. 32 : 29: „Waarom is het dat gij naar Mijn Naam vraagt?” Ex. 3 : 15: „Toen zeide God verder tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: De HEERE, de God uwer vaderen, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dat is Mijn Naam eeuwiglijk, en dat is Mijn gedachtenis van geslachte tot geslacht”; Ex. 15 : 3: „De HEERE is een krijgsman; HEERE is Zijn Naam.”
2. *God Zelf*, zoals in Ps. 5 : 12: „Laat in U van vreugde opspringen, die Uwen Naam - d.w.z. Uzelf - liefhebben.” En in Ps. 116 : 13: „Ik zal den beker der verlossingen opnemen en den Naam des HEEREN aanroepen”, en Ps. 7 : 18: „Ik zal den Naam des HEEREN, des Allerhoogsten, psalmzingen”; en Deut. 16 : 2: „Dan zult gij den HEERE uwen God het Pascha slachten, schapen en runderen in de plaats die de HEERE verkiesen zal, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen”; 1 Kon. 5 : 5: „Ik denk voor den Naam des HEEREN, mijns Gods, een huis te bouwen.”
3. De wil of het bevel van God, hetgeen of werkelijk Gods bevel en door Hem geopenbaard is, of ook dat door de mensen bedrieglijk verzonnen is en voor Gods gebod uitgegeven wordt, zoals Deut. 18 : 19: „En het zal geschieden, de man, die

niet zal horen naar Mijn woorden die Hij in Mijn Naam zal spreken, van die zal Ik het zoeken”, en 1 Sam. 17 : 45: „Maar ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden Israëls, Dien gij gehoond hebt.”

4. Betekent de Naam van God de dienst van God, het vertrouwen op Hem, de aanroeping, grootmaking en belijdenis van God, zoals in Micha 4 : 5: „Want alle volken zullen wandelen, elk in den naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in den Naam des HEEREN onzes Gods, eeuwiglijk en altoos”; Matth. 28 : 19: „Dezelve dopende in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes”, Hand. 21 : 13: „Ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den Naam des Heeren Jezus.” Deze Naam *gebruiken* wil zeggen: Hem *noemen*, of bij het spreken *gebruiken*. Ons wordt niet verboden, die Naam te gebruiken, maar wel om hem *lichtvaardig* te gebruiken, d.w.z. of 1. *vergeefs*, zoals bij het dagelijks spreken, in strijd met Christus' leer, Matth. 5 : 37: „Laat zijn uw woord ja, ja; neen, neen”; of 2. *valselijk*, zoals in de ongeoorloofde en valse eden, of 3. tenslotte *smadelijk*, zoals in vloeken, lasteren en bezweren, waarin de werken des duivels met Gods Naam bedekt worden.

Daarentegen wordt ons geboden, dat wij de Naam van God *wettig* en eerbiedig zullen gebruiken, n.l. dat wij in ons spreken met grote eerbied, en zoals Zijne Majesteit betaamt, aan God en Zijn werkingen en openbaringen zullen gedenken.

Derhalve is dit gebod daartoe ingesteld, dat wij allen samen de uiterlijke dienst van God publiek en persoonlijk aan God mogen bewijzen door een oprechte belijdenis en grootmaking van Zijn Naam, aangezien het *verbod* om de Naam van God te misbruiken, ook een gebod in zich bevat, dat wij n.l. eerbiedig, Godzalig, heilig en eerlijk Gods Naam zullen gebruiken. Laat ons nu eens nagaan, waarin het eerbiedig en oprecht gebruik van Gods Naam bestaat.

Zeven deugden worden daartoe voornamelijk vereist, die daarom in dit gebod, als onderdelen van de gehoorzaamheid eraan geboden worden, en daarentegen worden verboden de ondeugden of zonden, die tegen deze deugden strijden, waardoor of het oprecht gebruik van Gods Naam nagelaten, of het verkeerde gebruik gepleegd wordt.

1. *De oprechte leer van het Wezen, de wil en de werken van God, om daarvoor te ijveren en die te verbreiden.* Echter hiermee wordt niet bedoeld de openbare prediking, dat het werk is van de dienaren der Kerk, en in het vierde gebod bevolen wordt, maar het persoonlijke of bijzondere onderwijs dat op een ieder rust, waardoor een ieder schuldig is om bij een geschikte gelegenheid anderen te onderwijzen, en tot de ware kennis en grootmaking van God te brengen. „En gij zult ze uwen kinderen en uwen kindskinderen bekendmaken” (Deut. 4) „Vermaant elkander, en sticht de een den ander” (1 Thess. 5 : 1); „Als gij eens bekeerd zult zijn, zo versterk uwe broeders” (Luk. 22 : 3); „Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liedekens, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.”

Hiertegen strijdt:

(1). Het nalaten en verzuimen van de gelegenheid en de bevoegdheid om anderen te onderwijzen en de ware leer te verbreiden. Daartoe dient de gelijkenis van de talenten der dienstknechten die handel dreven, Matth. 25 : 14-29.

(2). Dat het iemand verdriet doet, en dat men mijdt om met anderen te spreken over de dingen Gods, Ps. 119 : 155: „Het heil is verre van de goddelozen, want zij zoeken Uwe inzettingen niet.” 3. Vervalsingen van de (ware) religie en van de hemelse leer, waardoor valse leringen over God en Zijn wil of werken verdedigd of verbreid worden. Jer. 14 : 14: „Die profeten profeteren vals in Mijn Naam.”

2. *Grootmaking van God*, welke hierin bestaat, dat men Gods eigenschappen en werken vertelt, die goedkeurt en zich daarover voor God en de schepselen verwondert, Ps. 22 : 23: „Zo zal Ik Uwen Naam Mijnen broederen vertellen; in het midden der gemeente zal Ik U prijzen”, en Ps. 8 : 2: „O HEERE, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde! Gij, Die Uwe majesteit gesteld hebt boven de hemelen”, Ps. 69 : 35: „Dat Hem prijzen de hemel en de aarde, de zeeën en al wat daarin wriemelt.”

Hiertegen strijden:

1. *Verachting* en verwaarlozing van de grootmaking van God en Zijn Goddelijke werken, Rom. 1 : 21: „Omdat zij God kennende, Hem als God niet hebben verheerlijkt of gedankt.”

2. *Lastering*, als men van God dingen zegt, die met Zijn natuur en wil in strijd zijn, hetzij dat het geschiedt uit onwetendheid of uit haat tegen de waarheid, ja tegen God Zelf, Lev. 24 : 15: „Een ieder, als hij zijn God gevloekt zal hebben, zo zal hij zijn zonde dragen.”

3. *Vloeken*, als men tegen zijn naaste goddeloze dingen van God zegt, en als men God a.h.w. tot een beul maakt, om de wraakgierigheid der mensen uit te voeren. Vloeken betekent dat God iemand iets kwaads moet toezenden. Al het vloeken, dat uit haat en eigen wraakgierigheid tot verderf van zijn naaste geschiedt, is onrecht en verboden. Want daardoor wordt begeerd, dat God een Uitvoerder zal zijn van onze verkeerde begeerten.

Men vindt in de Psalmen en elders bepaalde *vloeken der heiligen tegen de vijanden*, die niet helemaal te verwerpen zijn. Want het zijn merendeels profetische aankondigingen van de straffen der goddelozen, die zich niet bekeren. Door het voorbeeld van deze kunnen de vloeken soms wel geoorloofd zijn, maar onder de volgende voorwaarden:

- (1). Als wij hen kwaad wensen, die God hetzelfde verkondigt, n.l. de vijanden van God.
- (2). In zaken die God betreffen, zonder enige persoonlijke haat of wraakzucht.
- (3). Op voorwaarde, dat zij zich niet bekeren.
- (4). Echter zó, dat wij ons niet in hun verderf verblijden, maar dat wij alleen de bevordering van Gods eer en de verlossing der Kerk begeren.

3. *Belijdenis der waarheid*, die wij inzake God beleden hebben, welke hierin bestaat, dat wij onze mening van God en Zijn wil verklaren, die wij op grond van Zijn Woord met zekerheid hebben beleden, naar eis van ons ambt, teneinde Gods eer te verbreiden, en de zaligheid van anderen te bevorderen, Rom. 10 : 10: „Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid”, 1 Petrus 3 : 15: „Zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk, die u rekenschap afeist van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en vreze.”

Hiertegen strijden.

(1). *Verloochening der waarheid*, of van zijn opvatting der religie, uit vrees voor haat, kruis of versmaadheid. En deze is tweërlei: óf een algehele afval van de ware religie, als men de belijdenis der waarheid, die men of krachtig of twijfelende beleden en aanvaard heeft, verwerpt met een opzettelijk voornemen en een algehele genegenheid van hart om tegen God te strijden en zonder enig leedwezen aan deze verwerping enig mishagen te hebben, ja zonder enig voornemen om God gehoorzaam te zijn, zich de belofte der genade toe te eigenen en boetvaardigheid te tonen. Dat is de verloochening van de verworpenen en huichelaars, waarvan gezegd wordt in 1 Joh. 2 : 19: „Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zo zouden zij met ons gebleven zijn”, en in Matth. 13 : 21 en Luk. 8 : 13: „die maar voor een tijd geloven, en in den tijd der verzoeking wijken zij af.” En als

deze verloochening geschiedt nadat de waarheid zekerlijk beleden is, dan is het een zonde tegen de Heilige Geest, waarover niemand berouw heeft, Matth. 12 : 24, Hebr. 6 en 10 : 26 en 1 Joh. 5 : 16. Of ze is een bijzondere verloochening van de zwakken, die uit dwaling geschiedt, welke niet moedwillig of uit vrees voor het kruis gedaan is, terwijl toch in het hart een genegenheid tot leedwezen blijft, en een mishagen aan deze zwakheid en verloochening, ook een voornemen om hier weer uit te geraken, en boetvaardigheid te tonen. In deze zonden kunnen ook uitverkorenen en wedergeborenen vervallen, maar zij waken er weer uit op, en komen in dit leven weer tot de belijdenis. Zoals Petrus Christus driemaal uit zwakheid verloochende, maar hij heeft zichzelf weer bekeerd.

(2). *Verzwijging van de waarheid*, wanneer de eer van God en het welzijn of de zaligheid van de naaste de belijdenis der waarheid vereist. En dán wordt de belijdenis vereist, wanneer er door ons

stilzwijgen een valse opvatting inzake God, Zijn Woord of de Kerk, in het hart der mensen schijnt bevestigd te worden; of als de dingen die God beleden hebben wil, om Zijn eer te verdedigen tegen de lasteringen der goddelozen en om de moedwilligen te overtuigen en de leerzamen te onderwijzen, verborgen blijven; of als het stilzwijgen onze argwaan opwekt, dat wij het met de boze houden. Zo verzwegen de ouders van de blindgeborene de waarheid, Joh. 9 : 22; evenals de oversten, Joh. 12 : 42v., die Christus niet beleden, opdat zij niet uit de synagoge geworpen zouden worden.

(3). *Het misbruik van de christelijke vrijheid*, of een gegeven ergernis in middelmatige zaken, hetgeen er is: door het gebruikmaken van die middelmatige zaken de dwalingen in het hart der tegensprekers bevestigen, of hen van de ware religie vervreemden, of door zijn voorbeeld tot een verandering opwekken, die met een slecht geweten gepaard gaat, waarover de Apostel in den brede handelt in Rom. 14 : 16vv., en 1 Kor. 8 : 9vv. en 10 : 23vv.

(4). *Alle ergernissen in de (levens)wandel*, te weten, als zij die belijdenis doen van de ware religie, een schandelijk leven leiden, het geloof dat zij met de mond belijden, met de werken verzakten, en dus maken dat Gods Kerk gelasterd en Zijn Naam ontheilgd wordt, Tit. 1 : 16: „Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken”, alsof hij zeggen wilde: Zij praten maar wat over God zonder geloof, Rom. 2 : 24: „De Naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen”; vergelijk Ps. 50 : 17, Jes. 52 : 5 en 2 Tim. 3 : 5. 5.

(5). Tenslotte is er ook een *ontijdige belijdenis*, waardoor, zonder verbreiding van Gods eer en de bevordering van iemands zaligheid, en zonder dat het nodig is vanwege het beroep of ambt, 6f verwekt wordt een bespottling en vervolging der waarheid, óf de wreedheid der vijanden tegen de Godzaligen a.h.w. getergd wordt, Matth. 7 : 6: „Geef het heilige den honden niet, noch werpt uwe paalen voor de zwijnen”; Tit. 3 : 10: „Verwerp een ketters mens na de eerste en tweede vermaning.”

Bezwaar. Petrus leert, dat wij altijd bereid moeten zijn tot verantwoording aan een ieder, die ons rekenschap afeist van de hoop die in ons is, met zachtmoedigheid en vreze, 1 Petrus 3 : 15. Daarom kan er geen belijdenis ontijdig plaatshebben.

Antwoord. Hij gebiedt dat wij bereid zullen zijn te antwoorden aan een *iegeijk*, n.l. voor wie enige hope kan bestaan op bekering, en als er dan gelegenheid is om de eer van God te verbreiden. Want er staat geschreven „aan een iegeijk, die u rekenschap afeist van de hoop”, maar niet aan een iegeijk, die scheldt en lastert. Er wordt ook ter onderscheiding bijgedaan „van de hoop die in u is”, d.w.z. niet van allerlei kwesties, maar van die dingen die tot het fundament der zaligheid behoren, en die zowel geleerden als ongeleerden moeten weten. Wij behoren dus volgens Petrus' gebod, altijd bereid te zijn om te antwoorden aangaande het fundament en de hoofdsom der leer,

en om de lasteringen te weren, maar niet om altijd en voor een iegelijk alles te belijden; d.w.z. wel aan een iegelijk die naar ons geloof vraagt om te leren of ook om te oordelen, maar niet voor de bespotters, of smaders, nadat hun de leer voorgesteld en bevestigd is. En dit is, naar Christus' voorbeeld, Die nadat Hij Zijn leer voldoende beleden en voorgesteld had, de priesters en Pilatus weigerde een antwoord te geven, Matth. 26 : 63 en 27 : 14. En Hij heeft deze reden voor Zijn stilzwijgen gegeven, Luk. 22 : 67v., dat Hij door Zijn belijdenis bij hen niets bereikt had: „Indien ik het u zeg, gij zult het niet geloven; en indien Ik ook vraag, gij zult Mij niet antwoorden of loslaten.”

Aanhoudend bezwaar. 1. Wij kunnen niet zien, wie de honden en zwijnen zijn. Want wij zijn geen hartekenners. Daarom moeten wij rekenschap van ons geloof geven: óf aan allen óf aan geen enkel mens.

Antwoord.

1. Christus noemt niet alle goddelozen honden en zwijnen, maar alleen degenen die de leer, die hun voldoende bekend en bewezen is, verachten, bespotten en vijandig vervolgen.

2. Hij gebiedt ook niet, dat wij op grond van de verborgenheden des harten zullen oordelen, wie honden en zwijnen zijn, maar op grond van de tegenwoordige en uiterlijke woorden der mensen, en dat wij degenen die zich als honden en zwijnen gedragen, nadat de leer voldoende bevestigd is, zullen laten gaan, en ze aan het rechtvaardig oordeel Gods overlaten, opdat Hij ze straffe, óf bekere naar Zijn welbehagen; en dat wij toch naar hun zaligheid zullen verlangen, Matth. 5 : 44.

Aanhoudend bezwaar 2. Men moet de Overheid altijd antwoord geven, wanneer die naar ons geloof vraagt. Maar vele overheden en tirannen, die de Kerk vervolgen, zijn honden en zwijnen. Dus moeten wij ook de honden en zwijnen antwoorden, als zij naar ons geloof vragen.

Antwoord. Men moet de Overheden, die naar de belijdenis van ons geloof vragen, antwoorden, omdat het overheden zijn, d.w.z. om huns ambts wil en omwille van Gods eer; zoals Christus leert in Matth. 10 : 19, Mark. 13 : 11 en Luk. 12 : 11v.: „En wanneer zij u heenbrengen zullen in de synagogen en tot de overheden en de machten, zo zijt niet bezorgd, hoe of wat gij tot verantwoording zeggen of wat gij spreken zult; want de Heilige Geest zal u in dezelfde ure leren, hetgeen gij spreken moet.”

4. *Dankzegging*, die hierin bestaat, dat wij *bekennen en belijden, welke en hoe grote weldaden wij van God ontvangen hebben*, tot welke gehoorzaamheid wij daarvoor aan Hem verplicht en bereid zijn, en dat wij daarom Hem van harte willen gehoorzamen, zoveel ons mogelijk is, Kol. 3 : 17: „Al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den Naam van den Heere Jezus, dankende God en den Vader door Hem”; 1 Thess. 5 : 18: „Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u”; Ps. 107 : 1: „Looft den HEERE, want Hij is goed, want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

Hiermee is in strijd:

1. De verwaarlozing van onze dankzegging, als men de weldaden van God zelden of nooit, of geveinsd overdenkt en grootmaakt, zodat het ons nooit eens ter harte gaat, d.w.z. dat in ons niet ontstoken wordt de liefde Gods, en een lust en begeerte om Hem dankbaarheid te bewijzen, Rom. 1 : 21: „zij God kennende, Hem niet als God hebben verheerlijkt of gedankt.”

2. Verloochening of verkleining van Zijn weldaden, als wij verzinnen dat wijzelf of anderen de bewerker ervan zijn, 1 Kor. 4 : 7: „Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen hadt?” Ez.

16 : 19 en Hos. 2 : 8. 3. De gaven van God onachtzaam gebruiken, als men ze niet tot eer van God besteedt, of ze misbruiken wanneer ze tot Zijn oneer besteed worden, Matth. 25 : 26v.: „Gij boze en luie dienstknecht, zo moest gij, dan uw geld den wisselaren gedaan hebben”, enz.

5. *Aanroeping*, of het gebed, dat hierin bestaat, *dat wij van de waarachtige God de goederen begeren, die God geboden heeft, dat men van Hem begeren zal*, door waarachtig onze nood te gevoelen en met een grote begeerte naar Gods weldadigheid te verlangen, na ons oprecht tot God bekeerd te hebben en door op de beloften van God, om des Middelaars wil, te vertrouwen, Ps. 105: 1: „Looft den HEERE, roept Zijnen Naam aan”; Matth. 7 : 7: „Bidt, en u zal gegeven worden”, enz.; 1 Joh. 5 : 14: „Dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijnen wil, Hij ons verhoort.”

Hierteen strijdt:

1. Nalaten of *verzuim* van de aanroeping, welke als een fontein van alle mogelijke goddeloosheid bestraft wordt, in Ps. 14 : 4: „Zij roepen den HEERE niet aan”; Hos. 7 : 7: „Er is niemand onder hen die tot Mij roept”; Ez. 22; 30: „Ik zocht nu een man uit hen, die den muur mocht toemuren en voor Mijn aangezicht in de bres staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven; maar Ik vond niemand.”

2. Alle *onwettige* aanroeping, waarin n.l. enkele van de voorwaarden ontbreken, die tot een wettige aanroeping vereist zijn, zoals de afgodische aanroeping, als men bepaalde verzonden goden of schepselen aanroept, of als men tegen Gods Woord in, d.w.z. zonder Zijn bevel en belofte, de verhoring en Goddelijke tegenwoordigheid aan een zekere plaats of zaak bindt. Zodanig is de aanroeping van de heidenen, Turken, Joden en van allen, die zich een andere god verzinnen, dan de God Die Zichzelf geopenbaard heeft, Joh. 4 : 22: „Gijlieden aanbidt wat gij niet weet”; alsook van hen, die in het pausdom engelen en gestorven heiligen aanroepen.

3. Dingen van God begeren, die in strijd zijn met Zijn Goddelijke wil en wet, Jak. 4 : 3: „Gij bidt en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.”

4. *Babbelen*, dat is, wanneer men de woorden van het gebed afraffelt, zonder een oprechte aandoening van hart en begeerte naar Gods weldadigheid, of zonder boetvaardigheid, zonder vertrouwen om verhoord te worden, zonder dat men zijn wil aan die van de Heere wil onderwerpen, zonder dat men aan de Goddelijke beloften denkt, zonder vertrouwen op de enige Middelaar Christus, en zonder erkenning van onze eigen onwaardigheid, Matth. 6 : 7v.: En als gij bidt, zo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de heidenen; want zij, menen, dat zij door hun veelheid van woorden zullen verhoord worden. Wordt dan hun niet gelijk”; Jes. 1 : 15: „En als gijlieden uwe handen uitbreidt, verberg Ik Mijne ogen voor u; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet; want uwe handen zijn vol bloed”; Jak. 1 : 7: „Want die mens (n.l. die twijfelt) mene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere.”

6. *Ijver* voor Gods eer, welke is *een brandende liefde tot God, een weemoed vanwege de smaad en verachting van God, en een vlijt om die te gelegener tijd te weren*, Num. 25 : 11: „Pinehas, de zoon van Eleázar, den zoon van Aäron den priester, heeft Mijn grimmigheid van over de kinderen Israëls afgewend, dewijl hij Mijne ijver geijverd heeft in het midden derzelve, zodat Ik de kinderen Israëls in Mijn ijver niet vernield heb”; 1 Kon. 19 : 10: „Ik heb zeer geijverd voor den HEERE, den God der heirscharen; want de kinderen Israëls hebben Uw verbond verlaten”, enz.

Hiermee is in strijd, als te weinig: *slapheid*, wanneer men op de eer van God weinig

acht slaat, of de ijver niet blijken laat, hetwelk het geval is, wanneer men niet bedroefd wordt om de smaad die God aangedaan wordt, of als men niet heeft, of met woorden en werken niet betoont een vlijt, om die (smaad, n.l.) naar vermogen van ons ambt te weren. Deze zonde begaan zij, die lichtvaardig zweren en lasteren niet weren of verbieden, als zij dat kunnen. Want deze worden door geen ijver gedreven tot Gods eer. Hiertegen strijdt ook, als te veel: Een *dwalende ijver*, welke Paulus in Rom. 10 : 2 noemt „een ijver tot God, maar niet met verstand.” Deze is er, als men zich over de woorden of werken vertoort, wanneer men denkt, dat hetgeen waar Gods eer niet aan gelegen is en niet behoort verdedigd te worden, tot Zijn eer behoort, en dan probeert dat te verdedigen; of als men van datgene waardoor de eer niet gekwetst wordt, en dat niet behoort geweerd te worden, meent dat het Gods eer kwetst. en men poogt dat te weren. Alsook, wanneer de eer van God anders verdedigd wordt, dan zij behóort verdedigd te worden, of wanneer de kwetsing van Gods eer anders geweerd wordt, dan zij behoort geweerd te worden.

7. *Wettig zweren*, hetgeen een soort aanroeping van God is, waardoor begeerd wordt, dat God Getuige wil zijn van het hart van hem die zweert, dat hij in de zaak waarom hij zweert, niet zal bedriegen, en dat Hij de eedzweer der straffen zal, als hij bedriegt. Dit is door God ingesteld, opdat het een band der waarheid tussen de mensen is, en een getuigenis dat God een Auteur en Verdediger is der waarheid.

Hiertegen strijdt:

(1) *weigering* van de *wettige eed*, wanneer iemand de eed niet wil afleggen, die de eer van God en de zaligheid of het welzijn van de naaste vereist, Hebr. 6 : 16: „De eed tot bevestiging is denzelfven een einde van alle tegenspreken.”

(2) Zo ook alle *onwettig zweren*, zoals daar is: a. Een valse eed, wanneer iemand willens en wetens door een eed bedriegt, of de wettige eed niet houdt. Want vals zweren is: onder ede iets dat waar is, ontkennen, zoals b.v., dat u geen auteur van de doodslag bent, wanneer u die wél bedreven hebt, of als men iets dat men wettig gezworen heeft, niet nakomt. Deze zonde wordt door dit gebod verboden. b. Een *afgodische eed*, die niet bij God alleen gezworen wordt. c. Een eed voor een *ongeoorloofde zaak*, zoals de eed van Herodes was. d. Een *lichtvaardige eed*, die gezworen wordt zonder enige nood- of gewichtige oorzaak (Matth. 6 : 2. Daarvan spreken de teksten der Schrift, die de eed verbieden, Matth. 5 en 23, en Jak. 5 : 12.

Vraag 100. Is het dan zo grote zonde, Gods Naam met zweren en vloeken te lasteren, dat God Zich ook over diegenen vertoort, die, zoveel als hun mogelijk is, het vloeken en zweren niet helpen weren en verbieden?

Antwoord. Ja gewisselijk a), want er is geen groter zonde noch die God meer vertoort, dan de lastering van Zijn heilige Naam; waarom Hij die ook met de dood te straffen bevolen heeft b).

a) Lev. 5 : 1, Ef. 5 : 11.

b) Lev. 24 : 15v.

Verklaring van Vraag 100.

De bedreiging die bij dit gebod gevoegd is, n.l. „Want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijnen Naam ijdellijk gebruikt”, is er daarom bijgevoegd, opdat God daardoor zou te kennen geven, dat dit stuk der gehoorzaamheid hieronder begrepen wordt, waarvan Hij vooral de overtreding vervloekt en straffen wil. Want omdat de mens voornamelijk geschapen is om God te eren en groot te maken, eist God terecht zo

gestreng van ons datgene, waarom Hij alle andere dingen geboden heeft; en omdat deze grootmaking van God het hoogste goed in de mens is, zo volgt ook dat deze zonde met de hoogste straf gestraft behoort te worden, Rom. 1 : 21: „Omdat zij God kennende, Hem als God niet hebben verheerlijkt of gedankt; maar zijn verijdeld geworden in hun overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.” Lev. 24 : 15v.: „Een ieder, als hij zijnen God gevloekt zal hebben, zo zal hij zijn zonde dragen. En wie den Naam des HEEREN gelasterd zal hebben, zal zekerlijk gedood worden.”

Deze bijzondere bedreiging boven de algemene straf, d.w.z. boven de eeuwige vloek, die God uitgesproken heeft over de overtreders en versmaders van Zijn wet, is niet zonder gewichtige oorzaak aan dit gebod gehangen en eraan toegevoegd. Want God heeft daarmee de heerlijke Majesteit van Zijn heilige Naam te meer willen aanprijzen, opdat Die bij ons in hoge achting gehouden zou worden, en opdat wij ons wachten, zo lief ons onze zaligheid is, voor de geringschatting of verachting ervan; hetgeen het beginsel is om tot publieke goddeloosheid en allerlei woestheid te vervallen.

Het is dus een gruwelijke zonde, Gods Naam met vloeken en zweren te lasteren, waarom Hij dreigt ze niet ongestraft te laten, zowel bij degenen die deze zonde bedrijven, als bij hen die zoveel hun mogelijk is, het misbruik niet weren of verbieden.

1. Wat degenen betreft die Gods Naam lasteren, tegen hen is tweërlei straf gesteld: de ene is tijdelijk, namelijk de tijdelijke dood; en de andere is eeuwig, namelijk een uitsluiting van Gods genade, en vervolgens de eeuwige dood en verdoemenis. a. De tijdelijke dood door de handen der Overheid heeft God Zelf bevolen, en in Zijn wet uitgedrukt, zeggende: „Breng den vloeker uit tot buiten het leger, en allen die het gehoord hebben, zullen hunne handen op zijn hoofd leggen; daarna zal hem de gehele vergadering stenigen”; en verder: „Een ieder, als hij zijnen God gevloekt zal hebben, zo zal hij zijn zonde dragen. En wie den Naam des HEEREN gelasterd zal hebben, zal zekerlijk gedood worden; de ganse vergadering zal hem zekerlijk stenigen; also zal de vreemdeling zijn gelijk de inboorling, als hij den NAAM zal gelasterd hebben, hij zal gedood worden” (de verzen 15v.). Zoals ook in datzelfde tekstverband een zoon van een Israëlitische vrouw en een Egyptische man, toen hij de Naam des HEEREN lasterde en vloekte, op bevel van Mozes buiten de legerplaats gebracht is en gestenigd werd (vs. 10v.). Zo heeft God ook op een ongewone manier de grote en machtige koning Sanherib gestraft - omdat hij Gods Naam gelasterd had en door Rabsaké had laten lasteren -, door middel van Zijn Engel, Die „in het leger van Assyrië sloeg honderd vijftig duizend; het geschiedde nu, als hij in het huis van Nisroch, zijn god, zich nederboog, dat Adrammélech en Sarézer, zijne zonen, hem met het zwaard versloegen”, Jes. 37 : 36 en 38. Zo ook zijn Farao, Julianus de afvallige, Arius en anderen gestraft vanwege de lastering van Gods heilige Naam. b. Behalve de tijdelijke straffen hangt de Goddelijke wraak boven het hoofd van alle lasteraars, en die met valse eden, meineden en andere misbruiken, Gods heilige Naam ontheiligen. Want dat wordt in deze bedreiging tot uitdrukking gebracht, welke de Heere ook stellig hier en hiernamaals ten uitvoer brengen zal, tenzij zij zich intijds bekeren.

2. Tegen degenen die deze zonde door de vingers zien bij dezulken, die openlijk Gods heilige Naam lasteren, heeft God de volgende wet gegeven, Lev. 5 : 1: „Als nu een mens zal gezondigd hebben, dat hij gehoord heeft een stem des vloeks, waarvan hij getuige is, hetzij dat hij het gezien of geweten heeft; indien hij het niet te kennen geeft, zo zal hij zijn ongerechtigheid dragen.” (Spintlerus. De reden van deze wet is: Omdat zij met zulk stilzwijgen zich de zonden van anderen deelachtig maken, en tonen dat zij voor de ere Gods geen ijver hebben. En dat was de oorzaak, waarom de Joden bij het horen van een

godslastering hun kleren scheurden en leed droegen, om daarmee te kennen te geven, dat zij aan zulke zonde geen deel hadden. Zo scheurde Eljakim, de hofmeester van koning Hiskia, zijn klederen (2 Kon. 18 : 37 en 19 : 1, Jes. 36 : 22 en 37); en Sebna, de schrijver, en Joah, de kanselier, toen zij de lasteringen van Rabsaké, de veldoverste van de koning van Assyrië hoorden, en koning Hiskia dat meedeelden. En toen koning Hiskia dat hoorde, scheurde ook hij zijn kleren, deed een zak om en ging in het Huis des Heeren, en bracht zulks voor Gods aangezicht, (Die de ontheiliging van Zijn Naam bestrafte). Zo moet dus een ieder zich wel naarstig wachten voor deze gruwelijke zonde, en wanneer hij hoort, dat deze door anderen bedreven wordt, dan is hij verplicht - als hij daaraan niet schuldig worden wil - om de lasteraar te bestraffen of bij de Overheid aan te brengen, opdat hij door haar gestraft zou worden, aangezien God haar daartoe het zwaard ter hand gesteld heeft, om zulke gruwelijke zonden, van lastering van Gods Naam, valse eden, meinedigheid en dergelijke meer, met goede wetten te bedwingen en naar Zijn Woord te straffen. Hetgeen ook de huisvaders en anderen die door God in enig bestuur gesteld zijn, in hun bedrijf en op hun terrein niet hebben te vergeten, opdat zij niet met stilzwijgen en door de vingers zien, aan zulke gruwelijke zonden deel krijgen, en voor de gestrenge rechterstoel van God de schuld daarvoor behoeven te dragen tot hun eeuwig verderf.